

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Gerd Englund*
Härad: *Lister* Berättare: *Carl Carlsson, Kyrkhult*
Socken: *Kyrkhult* Berättarens yrke: *f. d. lantbrukare*
Uppteckningsår: *1965* Född år *1883* i *Kyrkhult*

Emigration. s. 1-17.

LUF 128

ACC. N:R M. 16251:1.

Jag vet inte, vem som först emigrerade till Amerika. Jag har emellertid haft stiftningar som emigranter före min tid. Min morbror Olaf Petersson, reste ut väst för 1880. Han var liksom mor från gården Hjortanabben i denna socken. Han arbetade med jordbruket på gården, innan han reste till Amerika. Det var mycket mark, som tillhörde gården. Det fanns några bröder till, och morbror Olaf tyckte gott, att han kunde resa ifrån. Det fanns heller inget arbete för honom förutom jordbruksarbetet. Han hade ingen själv pengar till resan. De var inte så fattiga precis. Han kom till Osaka City, Kansas. Han fick arbete i en kolgruva. Jag arbetade i samma gruva, när jag var där ute. Morbror Olaf outkom i ett gruvas dånade vägen i slutet av 90-talet.

Kyrkbok

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16251:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag hade också mera arbtagsu-
stingar ditule. Det var bröderna Olof
och Karl Jönsson från Favabud. Enken
sin till far var gift med dessa bröders
syster. De emigrerade också före 1880.
Olof var en förstklassig byggnadsarbetare och
arbetade på byggen ditule. Han omkom
under arbetet på ett stort varuhusbygge
i staden Omaha i Nebraska. Han föll från
tredje våningen ner i gatan. Han var gift
med en amerikanka. Efter sin död, be-
sattes han och jag var med vid ett
tilfälle, då hans kropp skulle flyttas till
en annan gravplats. Bröderna Karl Jön-
sson (Charles Jönsson) hade samma arbets-
plats som jag en tid. Han hade varit
med i Boerkriget vid det tilfälle, då
amerikanerna tog Filippinerna ifrån boerna

Det var många som inte kom tillbaka på den tiden. Min fars farbror, Frans Svensson från Lönshöjden, utkom i Californien under den stora jordbävningen år 1906. Han var yngst av sju bröder av Esbjörns släkten. Han emigrerade någon gång på 1870-talet och var ungefär lika gammal som min far. Far var född 1850. Innan han reste sysslade han med skogsarbete. De högg s.k. "däckplankor" och använde sig av såg, som fördes upp och ner. Till arbetet behövdes en undersägare och en översägare. Det var många medlemmar i familjen, och det var väl av den anledningen Frans emigrerade. Han var dock den ende i släkten som reste. Det enda jag ytterligare känner till om hans emigration är, att han ar-

belade på ett lantbruk i Californien.
Det kom dock några tillböcker till utom
emigranterna. En halvbror till far Per
Svensson var i Amerika från 1878 till
1883-84. Dessförinnan hade han varit i
Tyskland och lärt korgmakeristäd där.
Till Tyskland reste farbror Per igen ef-
ter sin Amerikaresa för att förkovra
sig i slöjdarbetet. Han trivdes mycket
bra där. I Amerika arbetade han på
lantbruk, och när han till sist åter-
vände till Sverige köpte han fars gård
och blev lantbrukare. Morbror Per fick
det bra mycket bättre, sedan han varit
ute och tjänat. Men de mesta pengar-
na tjänade han dock i Tyskland.
Han återvände litet strax före 1900.
Far hade också två kusiner, som var

i Amerika i 5-6 år: Jon Flåkansson, Mul-
lantorp och Ulf Flåkansson i Falshult.
De var också av Eskjörs släkten. De
tog gårdarna efter sina föräldrar när
de kom hem. Om dess emigration känn-
er jag inte till mera.

De emigranter som kom hem här fick
det nog lida bättre än hemmabefolkning-
en. De hade i regel tjänat ett litet
kapital och på den tiden fick man
lida för pengarna.

Min farfar var gift med en förtän jung-
fru härifrån av riksdagsmannasläktet.
Farfar hette Sven Svensson, "Nabba-Sven".
Han var äldst av de sju bröderna, där
emigranten Jons Svensson var yngst. Far-
mor dog ganska snart, men far föddes
i det äldstskedet liksom faster Hanna.

ACC. N:R M. 16251:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Faster Hanna var gift med en Olof Berg-
kvist från Tosthult. De emigrerade också
till Amerika och var där i många år.
De fick sönerne: Swan, Theodor, Josef, Au-
gust och David. Alla lever med undan-
tag av August. Faster Hanna dog därule
92 år gammal.

Morfars hette Per Jepssoon och var bygg-
mästare här i Tosthult, när kyrkan
byggdes. Han byggde kommunalsket
här. Han hade sitt hem i Hjortnabben,
som jag tidigare nämnt. Farfar hade sitt
hem strax söder däran. Far, Carl Svens-
son, var egentligen lantbrukare och skul-
le fortsätta med det, men ekonomien
var så dålig, att han inte kunde ha
mer än en ko till att börja med. Efter
25 år hade han en häst och två kor.

ACC. N:R M. 16251:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Får fick verkligen arbeta. Efter som jord
bruket var så litet, var den drungen att
skaffa pengar genom annat arbete. Hans
huvudsakliga yrke blev att skära
stora träd till däcksplankor. Han arbe-
tade i Siggabo och i Hunsletta marker,
vilka var kronokogar. Sedan exporterade
han plankorna till Karlskrona. Arbetet
var för strängt för honom, så han spräckte
magen el. mellaryrket. Det var ingen lä-
kare här, som kunde bota det, men det
fanns en gammal man här, som kallades
"Hjärta-Fellen". Han bodde i Stenska-
da, och fick till honom. Får rekomm-
enderades att plocka treblad och ka-
ka kaffe på detta och sedan intaga
drycken. Efter en kur på 3-4 veckor
var han helt återställt från sin skada.

ACC. N:R M. 16251:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hemmet vi växte upp i var enkelt Boningshuset var ett smålat trähus med spåntak. Det var ett envåningshus med luftovampi. Det rynde ett stort rum, två kamrar och ett kök. I köket var det jordgolv. Så det var fattigast möjliga hem ett barn kunde växa upp i. Men det var det valigaste hem, jag känt till. Vi var 10 syskon:

Sven	1876	Carolina	1885
Bengta	1877	Hanna	1887
Emma	1880	Tilda	1890
Anna	1881	Elsa	1894
Carl	1883	Olof	1892

Vi fick som barn begyuna att hjälpa till hemma. När vi inte hade att göra hemma fick vi hjälpa till vid den stora gården, som ägdes av Mickel Mikaelson.

Vi plockade potatis och fick löne för 10 timmars arbete. Vi gick i vår trädgård hela mil om morgonen och en halv mil på kvällen. Man var 8 år då ungefär.

Nickel Mikaelsson ordnade det så att pojkarne fick gå i bredt och plocka potatis. Själva gick han bakom dem, icke planmonter, och iakttag deras arbete. Det var inte alls id, man fick behålla pengarna för egen del.

Vår föräldrar ville väl inte att vi skulle resa till Amerika - de var rädda att vi skulle misslyckas på något vis - bli sjuk eller ej få arbete. På andra sidan var ju familjen stor och av den anledningen tyckte de nog inte att det var riktigt att försöka med Amerika. Om de bara hade varit övertygade om, att det

skulle gå hem för oss. Och vi lyckades ju
ganska väl därute och kom sin måningom
hem alla fyra. När jag skulle resa följde
far mig ut till fjädersvagnen. Han börja-
de gråta, när han sade: "Jag är så led-
sen, för jag får väl aldrig se dig mera."
Jag blev naturligtvis också mycket led-
sen och tyckte, att jag gjort far stor
orätt, i och med att jag gav mig iväg.
Far sade också: "När du varit därute
i fem år, skall du komma hem igen." Och
så blev det ungefär. Jag stannade i Ame-
rika i 5 ½ år. Vi ställde hela tiden i kon-
takt med hemmet. En äldre bror, Sven,
skötte gården, medan vi var i Amerika.
När jag kom hem överredades det, att jag
skulle ta över den, men jag tyckte, att
jag inte hade tillräckligt med pengar.

ACC. N:R M. 16251://.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Itället köpte jag en liten ljuvlig gärd vid sidan av mitt hem. Hemmet äges ännu av bror Olofs son.

Vi var fyra syskon som reste till Amerika. Vi reste alla över Malmö - Köpenhamn - England. Jag reste ut 1907. Min syster Carolina hade rest några år innan. Samtidigt med henne reste hon lärkanvänder: Den ena var Mollan-Jons flicka i Mällelycke och lantbrukaren Sven-Johans datter i Skälmershult. Dessa två flickas stanna de ute i Amerika. Det gick bra för Carolina, och ofta skickade hon hem pengar. Hon fick arbete som diskerska på en restaurang till att börja med. Hon var uti under mer än 20 år. Det var i New York trakter. Hon gifte sig med en militär och bosatte sig i New Jersey. Tyvärr var hennes ma-

ACC. N:R M. 16251:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ke drinkare och pokerspelare. Carolina åter-
vände till Sverige efter 25 års amerikais-
telse. Emellertid var hon inte riktigt kry,
sedan hon kom hem hit. Hon slog sig ner
i Väghult, då hon lit bygga ett hem åt
sig, och det är alljämt det finaste
hem som finns däruppe tycker jag.

När jag skulle resa ut hjälpte Hanne
na mig. Hon var lärarinna i Vålshult då.
Hon tog ut ett banklån åt mig, så att
jag kunde resa ut. När Carolina fick penga-
r till sin resa, kan jag inte bestämt säga,
men troligt är, att även hon blev hjälpt
av Hanna. Jag ville ju så snart som möj-
ligt behålla egen pengarna och en del av
pengarna kan väl skickas till far, efter-
som Hanna ville så. Jag hade två poj-
kar från Björkefall i sällskap. Det var

ACC. N:R M. 16251:13.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

förskräcklig storm på överstan, så det tog
två dygn mera än normalt att komma över
Vi reste till Kansas. Vi skildes åt i Kansas
City, för jag hade ej biljett längre än
dit. Jag reste därifrån till en stad i
Kansas, den lilla Abcaria. Där skulle jag
söka plats. Jag träffade där en avlägsen
släkting till mig från Härlunda. Bengt
Råäv hette han. Han arbetade också
hos en farmare Andersson, härifrån från
Härlunda. Där fick jag min första anställ-
ning. Anderssons var snälla och prätkelige
att arbeta för, och det kändes som om
jag kommit till ett riktigt föräldrahem.
En dag sade Andersson till mig: "Det är
illa ställt med grödan i år, så du kan
inte få betalt för ditt arbete." Jag var
där i 3-4 månader och kördelupp en

ACC. N:R M. 16251:14

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

stor dyng höj utom att få någon ton.
Jag skred då till förutnämnde Charles
Jeanson i Omaha och bad honom stäl-
la om plats till mig. Då Andersson fick
höra, att jag sökt ny plats, sade han
till mig: "Om du blir kvar i Fär, skall
du få 1000 dollar. Men jag tag ett nytt
arbete. Jag brevväxlade dock med mitt
första husbondefolk i flera år efteråt.
Deras farm ligger i Salisbury, Kansas.
Charles Jeanson ordnade dikningsarbete
åt mig. Vi skulle dika vid vägen kanten.
Jag var stark och fick bära vör också.
Betalingen gick upp till 50 cent tim. Jag
arbetade tillsammans med fransmän och
isländare. Jag sånde över biljett till min
bror Olof, och han kom ut till mig.
Han arbetade mestadels på farm ditte

Men Olof arbetade även på samma ställe som jag med dikning. Det fanns även en man i från Mörrum län. Han hette Anton Örn och hade åtagit sig ett stort arbete. Han skulle dika ut stora vatten sjuka arealer. Olof arbetade för honom en tid men jag försked, att han ej gav mig god betalt för arbetet, så jag gick till sammans med indianer och dikade ut den dikkan i stället. Olof slutade snart och Örn slutade under därefter med sitt stora arbete. Jag reste hem på hösten 1912 och blev Olof stannade därute i 3-4 år till, innan han kom hem. Han köpte föräldrahemmet här. Jag hade exercerat, innan jag reste, vilket därefter inte Olof hade. Han blev uttagen att deltaga i det amerikanska världskriget. Han ville slip-

ACC. N:R M. 16251:16.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

pa undan detta, och under flera vätter gick
han till fäls från Colorado till New York.
Han kom så småningom till vägen, som ju
var militär och kände till lagarna. Han
stallde om ett arbete åt Olaf på en mord-
vapenfabrik i New York. Detta blev hans
räddning. Syster Ellen återvände efter 7
års vistelse i Amerika.

Jag känner inte till några agenter, som
funns här. Men man brukade dock tala
om att sådana existerade. Så var det of-
fast så, att ungdomar kom hem ifrån Ame-
rika och övertalade andra att veta ut.
Det funns ingen här, som försökte förhindra
emigrationen. I de svenskamerikanska tid-
ningarna förelåg direkt ingen propaganda.
Jag skrev och prenumererade på Svensk-
amerikanen en tid, sedan jag kommit hem

ACC. N:R M. 16251:17.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag vet inte direkt om någon nyhet infördes genom någon svenskamerikansk län. Industrin var ju mera utbildad där. Detta inte minst angående jordbruksredskap. De som var i Amerika, blev naturligtvis lite mera bekväma på det området. Här gick de ju alltjämt med oxar, plög och harv, när man kom hem. Jag lät sätta in hörliss i lugården, och det var nej de, som tyckte jag var lite starkig då. Det var ingen som hade något sådant här hemma. Jag t.o.m. satte in elektriskt ljus bjälke. Och jag hjälpte för att mycket effektivt liksom ett vattensjukt område hade. Så nej kom emigrationen att få en viss inverkan på byns och på dess medlemmars liv.